

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรม
แบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

The Learning Model of Integrated Agricultural Development
with Community Participation for Students
in Horwang Pathumthani School

ARTICLE INFO

Article history:

Received 15 February 2021

Revised 26 March 2021

Accepted 19 May 2021

นพัชชวินทร์ มูลทาทอง¹

Naphatchawin Moonthathong¹

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To study the context and the environment before learning management in suitable agriculture for students ; 2) To develop the learning model and integrated agricultural life skills; 3) To study the effects of using the learning model for developing integrated agricultural life skills. The target group was 357 high-school students in grade 12 by the purposive sampling technique. Research instruments were the activities observation assessment and questionnaire. The statistical data analysis was mean and percentage. The research revealed that 1) The context and condition were suitable for the overall learning management at a high level; 2) The learning model of integrated agricultural development was a total 4 suitable activities such as 1) economic animal husbandry, 2) hydroponic vegetable cultivation, 3) mushroom cultivation and 4) processing of rice berry products and showed that students had higher academic achievement before studying, a high level of occupational skills, and the trend of the skill development has continued to improve; 3) Effects of the integrated agricultural learning management with community participation usage were found that the students' basically career skill was at a high level, as well as the students' satisfaction of using the learning model of integrated agricultural development, was also high.

Keywords : Integrated Agricultural Model / Life Skill Development / Community Participation

¹ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย

¹ Career Department at Horwang Pathumthani School, Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani, Ministry of Education, Thailand

Corresponding author ; E-mail address : Naphatchawin@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 357 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) บริบทและสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้พัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและให้ชื่อว่า “แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ” โดยจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL และ 3) ผลการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก แนวโน้มการพัฒนาทักษะอาชีพมีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทักษะอาชีพพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ / การพัฒนาทักษะชีวิต / การมีส่วนร่วมของชุมชน

บทนำ

ประเทศไทยได้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากฉบับแรกจนถึงปัจจุบันฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) การพัฒนาในช่วงแรกเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หลังจากนั้นได้พัฒนาเศรษฐกิจจนมาสู่การพัฒนาคนภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2560 –2564, 2563) สำหรับการพัฒนาค้นคว้ากำหนดให้มีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติโดยจัดให้มีการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยและมีจุดเน้นที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นถือว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสำเร็จและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (อมวาลิ อัมพันศิริรัตน์และพิมพ์พล วงศ์ไชยา, 2560) โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Anne, Karen, et al, 2002) และที่ผ่านมาได้มีสถาบันการศึกษาที่พยายามขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังเช่น อัมพล สุขคร (2560) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ฐานเกษตรซึ่งได้ทำโครงการเชื่อมโยงเครือข่ายและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้ส่งเสริมให้นักเรียนนำเห็ดไปเพาะที่บ้านโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนและคนในชุมชน นอกจากนี้ประสงค์ ดันพิชัย และสันติ ศรีสวนแดง (2559) ได้จัดการเรียนรู้เกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมโครงการจากบ้านสู่โรงเรียนผลการดำเนินงานนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีต่อตัวผู้เรียน

ในปัจจุบันการทำอาชีพเกษตรกรรมหลายคนมองว่าเป็นอาชีพที่ยากจนและไม่เห็นแนวทางแก้ปัญหาความยากจนได้ เนื่องจากการเรียนรู้อาชีพเกษตรกรรมที่ดำเนินการมานั้นเป็นการดำเนินการที่สืบทอดวิถีชีวิตจากบรรพบุรุษโดยไม่มีการแสวงหาความรู้ที่จะมาแก้ปัญหาให้เข้ากับปัจจุบันได้ ด้านการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงชีพและครอบครัว การแก้ปัญหาอาชีพของเกษตรกรยังไม่ได้แก้ปัญหาจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและ

แสวงหาความรู้จากวิทยาด้านต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ยังเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดจากการบอกเล่าของผู้มีประสบการณ์มาทดลองแก้ปัญหาเป็นผลให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ระบบการคำนึงคิดค้นการผลิต การตลาดและการจัดการด้านต่าง ๆ ยังด้อยประสิทธิภาพ ทำให้ขาดการเรียนรู้ร่วมกันและขาดอำนาจการต่อรอง เกษตรกรรมจึงไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจุบันการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนกลุ่มใหญ่ ก็ยังใช้วิธีการเดิม ๆ (เอมอร อังสุรัตน์, 2559) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นนักเรียนในเขตอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งบิดามารดาผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมหาเลี้ยงครอบครัวเป็นอาชีพหลัก แม้กระทั่งนักเรียนทั่ว ๆ ไปก็ควรให้ความสำคัญที่มีต่อการเรียนรู้เกษตรกรรม เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชากรยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มนักเรียนทั่ว ๆ ไปก็ยังจำเป็นต้องดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นหลัก เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หากนักเรียนมีความรู้และทักษะด้านเกษตรกรรมก็จะสามารถนำไปประกอบกิจการด้านการเกษตรอย่างถูกต้องเป็นประโยชน์ต่ออาชีพด้านการเกษตร

การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่บริบทของชุมชนเป็นสังคมเกษตรกรรมและสังคมอุตสาหกรรม ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมคือการจัดการศึกษา ด้านการเกษตร จำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ทักษะ และประสบการณ์ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือใช้ในการประกอบอาชีพการต่อไปแต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระบบยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากการสอนแบบที่เน้นทฤษฎี จนทำให้นักเรียนขาดทักษะและประสบการณ์ในอาชีพ (อนันต์ ระเบียบทุกซ์, 2562) ปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมและทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรมที่ถือว่าเป็นงานหนักจึงไม่ค่อยสนใจต่อการเรียน ถึงแม้ว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็ตาม ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และทักษะวิชาชีพเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชางานเกษตรซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนห้วยวังปทุมธานี มีสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ล้อมรอบไปด้วยชุมชนที่ทำการเกษตรซึ่งเป็นภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบทางวิชาการเพราะใกล้แหล่งการบริการวิชาการด้านการเกษตรของชุมชนที่หลากหลาย มีปราชญ์ชุมชนผู้มีความรู้และความสามารถที่พร้อมจะให้การถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้ซึ่งกล่าวได้ว่าโรงเรียนมีความพร้อมและเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งที่ผ่านมา พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ผู้วิจัยจึงได้ความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งทางด้านวิชาการเกษตร และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนในประเทศให้มีศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและทำการวิจัยโดยใช้การวิจัยและพัฒนา (The Research and Development : R&D) ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative data collection) และเชิงปริมาณ (Quantitative data collection) และพัฒนาเป็นต้นแบบนวัตกรรมแล้วมีการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ (McNiff and Whitehead, 2002) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสร้างและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

1.1 การศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี โดยการวางแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยร่วมกับชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถด้านเกษตรกรรม จำนวน 4 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร จำนวน 3 คน และปราชญ์ที่ชุมชนยอมรับในด้านการเกษตร จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน โดยการใช้แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1.2 วางแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 13 คน ได้ร่วมกันสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบริบทและสภาพการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 1) สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) บริบทและสภาพการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะอาชีพเกษตรกรรม เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูล เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วพัฒนาเป็นแผนกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนได้แผนกิจกรรมชื่อ “แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการตำบลสวนพริกไทย”

2. พัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

2.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 357 คน วิทยากร จำนวน 9 คน และผู้วิจัย จำนวน 1 คน รวมเป็น 367 คน มีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความพึงพอใจโดยการใช้แบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสังเกตพฤติกรรม

2.2 วางแผนและการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 357 คน วิทยากร จำนวน 8 คน และผู้วิจัย จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 366 คน โดยได้ร่วมกันสนทนากลุ่มและระดมสมองเพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วพัฒนาเป็นแผนการพัฒนาทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์และออกแบบเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชื่อว่า “แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรม

แบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสวนพริกไทย” และให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อปรับปรุงหรือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บนพื้นฐานจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ซึ่งผู้วิจัยและชุมชนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนและชุมชน จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ 2) กิจกรรมการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ 3) กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า และ 4) กิจกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี

3.1 มีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้วิจัยร่วมกับผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถหรือความชำนาญด้านการเกษตร จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร จำนวน 3 คน และปราชญ์ชุมชนด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ การเพาะเห็ดนางฟ้าและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 13 คนได้เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มสะท้อนผลกระบวนการและการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตร แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

3.2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี โดยสะท้อนผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งผู้เกี่ยวข้องได้เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มสะท้อนผลกระบวนการและการพัฒนาทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยแต่ละกิจกรรมจะนำไปทดลองใช้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเป็นหน่วยการเรียนรู้เป็นเวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมงโดยแบ่งเป็นกิจกรรมละ 4 ชั่วโมง นักเรียนแต่ละห้องจะได้เรียนรู้จำนวน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยชั่วโมงที่ 1 คือการปฐมนิเทศรายวิชา ชั่วโมงที่ 2 คือการทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ชั่วโมงที่ 3 ถึง 18 จำนวน 16 ชั่วโมง เป็นการสอนตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ ซึ่งระหว่างนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูล คະแนมการปฏิบัติงานกลุ่ม และการสังเกตพฤติกรรม รวมถึงการประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน เป็นรายครั้งรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 16 ครั้ง และชั่วโมงที่ 19 เป็นการสรุปกิจกรรมกลุ่มและการสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด และสุดท้ายชั่วโมงที่ 20 เป็นการทดสอบวัดความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมและการวัดความพึงพอใจ

3.3 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความพึงพอใจ (McNiff and Whitehead, 2002)

3.3.1 ด้านความรู้ โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เครื่องมือการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินผล เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสวนพริกไทย และเปรียบเทียบค่าสถิติ t-test จากนั้นนำเครื่องมือนี้ไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรมและใช้ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชางานเกษตรภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 357 คน

3.3.2 ด้านทักษะ โดยศึกษาทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมของนักเรียนจากการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านเกษตรกรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เครื่องมือการเก็บข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม แบบประเมินทักษะชีวิต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

3.3.3 ด้านความพึงพอใจ โดยการศึกษาเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เครื่องมือการเก็บข้อมูลคือ แบบวัดความพึงพอใจ การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

3.3.4 เกณฑ์การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

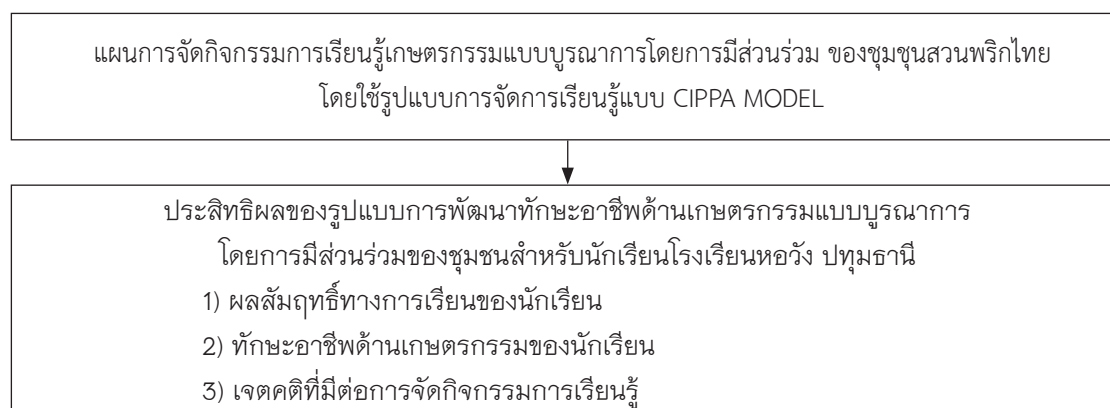
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 – 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาริบทและสภาพแวดล้อมต่อการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.57, S.D.=0.76) และเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83, S.D.=0.67) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.95, S.D.=0.47) ผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.78, S.D.=0.37) ทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.75, S.D.=0.41) ทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการจัดการ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะวิชาชีพ และทักษะการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.05, S.D.=0.52) ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D.=0.57) และความต้องการของนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D.=0.51) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. สภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ	3.83	0.67	มาก
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม	2.95	0.47	ปานกลาง
3. ผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม	2.78	0.37	ปานกลาง
4. ทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมของนักเรียน	2.75	0.41	ปานกลาง
5. ทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	3.05	0.52	ปานกลาง
6. ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.94	0.57	มากที่สุด
7. ความต้องการของนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม	4.72	0.51	มากที่สุด
รวม	3.57	0.76	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม ($\bar{x}$ = 4.94, S.D.=0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากชุมชนยังไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการออกแบบ และทำกิจกรรมด้านการเรียนการสอนร่วมกันมากนัก อีกทั้งชุมชนเห็นว่าบริบทของโรงเรียนและชุมชนโดยรอบ เป็นพื้นที่การทำเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ทางชุมชนจึงอยากถ่ายทอดความรู้ ความสามารถให้กับนักเรียนให้กับนักเรียน เพื่อไม่ให้ความรู้ที่มีอยู่หายไป อีกทั้งความต้องการของนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.72, S.D.=0.51) เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่ตอบโจทย์ของนักเรียนมากนัก กิจกรรมการเรียนไม่หลากหลาย การเรียนยังเป็นการเรียนที่เน้นเนื้อหามากเกินไป นักเรียนจึงอยากเรียนรู้ในกิจกรรมเกษตรที่เน้นการปฏิบัติจริง และสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.83, S.D.=0.67) ซึ่งพบว่า บริบทของโรงเรียนมีกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่หลากหลาย ทั้งด้านการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่หลากหลายเช่นกัน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรตามกรอบและขอบเขตของการวิจัยและได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จัดทำเป็น “แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ” ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด สภาพของผู้เรียนเพื่อเป็นการ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพโดยจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ซึ่งรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการนี้ได้ดำเนินการพัฒนาจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมโดยยึดหลักการเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ข้อสรุปและผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี และแนวทางการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบที่มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ 2) ทักษะในการทำงาน 3) การทำงานเป็นทีม 4) แรงจูงใจ/สิ่งจูงใจ 5) คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2.1 ปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเชื่อมโยงเครือข่าย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถานประกอบการ โดยนักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระจากโรงเรียน แล้วสามารถไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากชุมชนท้องถิ่นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ใกล้ตัว ที่จะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และมีทักษะได้ตามความสนใจ

2.2 ทักษะในการทำงาน นักเรียนจะต้องฝึกวางแผนการทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างมีสมรรถนะในการทำงาน เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการพิจารณาการทำงาน และสามารถแก้ปัญหาข้อผิดพลาดได้ด้วยการเรียนรู้ปัญหา หาวิธีแก้ไขจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยการค้นคว้าด้วยตนเองและเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน

2.3 การทำงานเป็นทีม ผู้ทำงานจะต้องมีเป้าหมายเดียวกัน โดยที่ทุกคนต้องใช้หลักในการทำงานร่วมกันตามบทบาทของผู้นำผู้ตาม ใช้กระบวนการทำงานที่ดี เป็นระบบระเบียบ โดยแสวงหาความร่วมมือกับทีมงานมากขึ้น รวมถึงนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนในการทำงาน

2.4 แรงจูงใจ/สิ่งจูงใจจะเกิดขึ้นในภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นให้เกิดแรงขับ และมีความต้องการเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ผลตอบแทน กำไร วัสดุหรือสิ่งของ เป็นต้น จะก่อให้เกิดแรงกระตุ้น และความพยายาม เพื่อให้ได้สิ่งที่มาตอบสนองความต้องการในภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นให้เกิดแรงขับเพื่อค้นหาวิธีการที่จะทำให้ตนเองได้รับการตอบสนองความต้องการ

2.5 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ เกษตรกรต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำอยู่และ สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีทางเกษตรกรรมหรือแนะนำผู้อื่นในเรื่องที่ทำอยู่ได้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูล นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพของตนได้ สามารถเชื่อมโยงนำผลผลิตออกจำหน่ายได้

ผู้วิจัยได้และชุมชนได้ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน พบว่ามีทั้งสิ้น 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ 2) กิจกรรมการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ 3) กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า และ 4) กิจกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ โดยแต่ละกิจกรรมผู้เรียนจะมีเวลาในการเรียนรู้แต่ละหน่วยเป็นเวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นกิจกรรมละ 4 ชั่วโมง นักเรียนแต่ละห้องจะได้เรียนรู้ จำนวน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยชั่วโมงที่ 1 คือการปฐมนิเทศรายวิชา ชั่วโมงที่ 2 คือการทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ชั่วโมงที่ 3 ถึง 18 จำนวน 16 ชั่วโมง เป็นการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ ซึ่งระหว่างนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลคะแนนการปฏิบัติงานกลุ่มและการสังเกตพฤติกรรม รวมถึงการประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน เป็นรายครั้งรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 16 ครั้ง และชั่วโมงที่ 19 เป็นการสรุปกิจกรรมกลุ่มและการสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด และสุดท้ายชั่วโมงที่ 20 เป็นการทดสอบวัดความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมและการวัดความพึงพอใจ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	p
ก่อนการทดสอบ	357	22.88	4.88	0.00
หลังการทดสอบ	357	28.24	4.21	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมสูงกว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมของนักเรียนเท่ากับ 22.88 คะแนน ($\bar{x}$ = 22.88, S.D. = 4.88) และคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 28.24 คะแนน ($\bar{x}$ = 28.24, S.D. = 4.21) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($P=0.00$) (McNiff and Whitehead, 2002)

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า

3.1) ผลการพัฒนาทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีทักษะด้านอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุมปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการประเมินทักษะอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริง เป็นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยได้ก่อนแล้ว ค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้นอย่างเป็นระบบตามกระบวนการทั้ง 4 กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งนี้ได้มีการประเมินทักษะชีวิตพื้นฐาน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะอาชีพและทักษะการทำงานเป็นทีม จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ พบว่า ค่าเฉลี่ยการประเมินทักษะชีวิตพื้นฐานของนักเรียนมีแนวโน้มสู่ทิศทางที่สูงขึ้นตามลำดับดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินทักษะอาชีพพื้นฐานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

รายการ การพัฒนา ทักษะชีวิต	การเรียนรู้	การแก้ ปัญหา	ทักษะ อาชีพ	การ ทำงาน เป็นทีม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรม การเลี้ยงสัตว์ เศรษฐกิจ	4.65	3.75	4.71	4.65	4.44	0.70	มาก
2. กิจกรรมการ ปลูกพืชไฮโดโป นิกส์	4.21	4.29	4.88	3.97	4.33	0.81	มาก
3. กิจกรรมการ เพาะเห็ดนางฟ้า	4.54	4.32	4.78	3.61	4.31	0.69	มาก
4. กิจกรรม ผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์ เบอร์รี่	4.44	4.32	3.98	3.74	4.12	0.53	มาก
รวม	4.46	4.17	4.58	3.99	4.30	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดในกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรม ตามแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้

รู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยระดับทักษะชีวิต สูงที่สุด ($\bar{x}$ = 4.44, S.D.=0.70) รองลงมาคือ กิจกรรมการปลูกพืชไฮโดรโปนิกส์ ($\bar{x}$ = 4.33, S.D.=0.81) กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า ($\bar{x}$ = 4.31, S.D.=0.53) และ กิจกรรมผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ($\bar{x}$ = 4.12, S.D.=0.53) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายละเอียดด้านทักษะชีวิตพื้นฐาน พบว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะอาชีพเกษตรกรรม เป็นทักษะที่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58, S.D.=0.53) รองลงมา คือ ทักษะชีวิตด้านการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.46, S.D.=0.66) ทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{x}$ = 4.17, S.D.=0.32) และ ทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{x}$ = 4.12, S.D.=0.53) ตามลำดับ

3.2) ผลสรุปความพึงพอใจหลังจากที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม	4.30	0.92	มาก
2. สถานที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรมีความพร้อมเหมาะสม	4.68	0.89	มากที่สุด
3. นำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน	4.44	1.00	มาก
4. ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทดลองทำงานในสวนเกษตรโรงเรียน	4.70	1.03	มากที่สุด
5. สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน	4.47	0.71	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.68	0.85	มากที่สุด
7. ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำงานกลุ่มได้อย่างเป็นระบบ	4.46	0.87	มาก
8. ใช้วิธีการสอนหลายวิธี เช่น การทำงานกลุ่ม โครงการและวิธีการอื่น ๆ	4.10	0.62	มาก
9. สามารถประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.32	0.64	มาก
10. นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.66	0.97	มากที่สุด
รวม	4.39	0.81	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลของการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39, S.D.=0.81) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมากทั้งหมด มีหัวข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากกว่า 4.60 จำนวน 4 หัวข้อ จาก 10 หัวข้อ และหัวข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทดลองทำงานในสวนเกษตรโรงเรียน ($\bar{x}$ = 4.70, S.D.=1.03) รองลงมานั้นมี 2 หัวข้อที่ระดับความพึงพอใจเท่ากัน คือ สถานที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรมีความพร้อมเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.68, S.D.=0.89) และ กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ ($\bar{x}$ = 4.68, S.D.=0.85) ลำดับต่อมา คือ นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x}$ = 4.66, S.D.=0.97) และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน ($\bar{x}$ = 4.47, S.D.=0.71) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า บริบทโดยรอบโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ผู้ปกครองนักเรียนในปีการศึกษา 2563 ร้อยละ 11 ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และจากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรในโรงเรียนยังไม่เสริมทักษะอาชีพด้านเกษตรอย่างเต็มที่ และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างจริงจังเนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้รูปแบบการสอนที่ไม่หลากหลาย สอนเฉพาะเนื้อหาวิชาการ นักเรียนจึงมีความรู้แต่ขาดทักษะในการประกอบอาชีพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้จากข้อมูลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ทักษะอาชีพของนักเรียนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน มีทักษะอาชีพเกษตรกรรมค่อนข้างน้อย ทั้งนี้นักเรียนขาดประสบการณ์และการเรียนรู้ด้านการฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งสภาพการจัดการเรียนรู้บางอย่างไม่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเนื้อหาการเรียนเกษตรใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้มีน้อยและไม่สอดคล้องกับฤดูกาลทางธรรมชาติทำให้นักเรียนไม่สามารถฝึกปฏิบัติได้เต็มเวลา และบางกิจกรรมอาจใช้เวลานานเกินไปแตกต่างกัน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จึงให้นักเรียนเรียนเนื้อหาสาระมากกว่าการปฏิบัติทดลองจากการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติน้อยจึงทำให้นักเรียนขาดทักษะอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และทักษะที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพได้ในอนาคตซึ่งทักษะอาชีพถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสังคมในศตวรรษที่ 21

กล่าวโดยสรุปบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีพื้นฐานทางเกษตรกรรมเป็นต้นทุนอยู่แล้ว และมีผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมยังไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนมีทักษะอาชีพเกษตรกรรมน้อย ($\bar{x} = 2.29$) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนขาดประสบการณ์และการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติทดลองและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ผู้วิจัยจึงสร้างรูปแบบจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนในโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี เพื่อต้องการให้นักเรียนใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อประเทศไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก โรงเรียนมัธยมในเขตชนบทจึงจำเป็นต้องบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อปรับเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และค่านิยม ซึ่งเกิดจากการรับสารสนเทศ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังนั้นหากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยนำหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งมีผลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยความรู้ (Cognitive) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) ที่เอื้อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยให้ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการการเรียนรู้และเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นและยังต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับปรัชญา 4 ประการ (2558) ที่กล่าวว่าผลการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความจำ 2) ด้านความรู้สึก และ 3) ด้านการปฏิบัติการ

2. ผลการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาชุด

กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรตามกรอบและขอบเขตของการวิจัยและได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จัดทำเป็น “แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมแบบบูรณาการ” ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดสภาพของผู้เรียนเพื่อเป็นการ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพโดยจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการนี้ได้ดำเนินการพัฒนาจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมโดยยึดหลักการเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ข้อสรุปและผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี และแนวทางการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบที่มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ 2) ทักษะในการทำงาน 3) การทำงานเป็นทีม 4) แรงจูงใจ/สิ่งจูงใจ 5) คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกิจกรรมเกษตรที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า มีทั้งสิ้น 4 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ 2) กิจกรรมการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ 3) กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า และ 4) กิจกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ทักษะและวิชาชีพ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมทักษะชีวิตพื้นฐานของนักเรียนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของไพฑูริย์ คำคอนสาร (2559) ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับปิยะพงษ์ ทรงประวิติ และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2558) ที่ได้ทำการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนแล้ว พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความพึงพอใจอยู่ระดับมาก

3. ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี พบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีทักษะด้านอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริง เป็นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยได้ก่อนแล้ว ค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้นอย่างเป็นระบบตามกระบวนการสอดคล้องกับ Davies (1971) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพไว้นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นผลให้บุคคลในทีมได้แสดงบทบาทและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันตามบทบาทหน้าที่โดยมีเป้าหมาย ความสำเร็จอันเดียวกันแล้วทุกคนจะต้องยอมรับร่วมกันมีการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับนันทวุฒิ มูลแสง (2558) นอกจากนี้การสร้างแรงจูงใจ/สิ่งจูงใจให้กับนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้จะส่งผลให้นักเรียนเกิดสิ่งจูงใจและมีพลังในการเรียนรู้อย่างมีความหมายดังความเห็นของปริญญ์ อ้นภักดี (2559) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะพิเศษกับทักษะความรู้ทั่วไป ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะพิเศษจะมีข้อได้เปรียบกว่าผู้ที่จบการศึกษาทั่ว ๆ ไป และจะมีรายได้สูงกว่า สรุปได้ว่าทีมที่เกิดขึ้นจากการสร้างแรงจูงใจทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ร่วมงานแล้วจะส่งผลให้งานสำเร็จรวดเร็วทุกคนมีส่วนร่วมและเอื้อเฟื้อเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ร่วมกันได้ทำให้การทำงานสำเร็จได้โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการทำงานเป็นทีมการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่วางไว้ผนวกกับการบูรณาการคุณธรรมสอดแทรกเข้ามาในบทเรียนส่งผลให้นักเรียนมีทักษะอาชีพเกษตรกรรมสูงขึ้นทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมนักเรียนจึงสนใจและเข้าใจง่ายมากขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Blisshen (2013) ที่ว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าในสิ่งที่สนใจและต้องร่วมมือกันนอกจากนี้นักเรียนยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มรวมถึงแนวคิดจากผู้สอนสอดคล้องกับวิชัย วงศ์ใหญ่ (2560) จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะเพิ่มมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับนักเรียนโรงเรียนหอวัง ปทุมธานี ไปใช้แล้วปรากฏว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและฝึกปฏิบัติทักษะวิชาชีพจริง ผู้เรียนจึงสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถรับรู้ได้อย่างหลากหลายทั้งจากเพื่อน จากปราชญ์ชุมชน เกิดทักษะการแก้ปัญหา การแบ่งปันและจากการฝึกปฏิบัติการตรงรวมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bruner (1976) ที่ว่าการเรียนรู้เกิดจากการเตรียมประสบการณ์ให้ผู้เรียนในลักษณะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยพัฒนาผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพตนเองและมีความสามารถหลายด้านคือเนื้อหาสาระ วิธีการฝึกทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งลงมือปฏิบัติ ดังนั้นการนำรูปแบบการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับนักเรียนโรงเรียนหลวง ปทุมธานี สามารถพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกรรมได้จริง

ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.81) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมากทั้งหมด มีหัวข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากกว่า 4.60 จำนวน 4 หัวข้อ จาก 10 หัวข้อ และหัวข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทดลองทำงานในสวนเกษตรโรงเรียน ($\bar{X}=4.70$, S.D.=1.03) รองลงมา 2 หัวข้อที่ระดับความพึงพอใจเท่ากัน คือ สถานที่ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรมีความพร้อมเหมาะสม ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.89) และกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.85) ลำดับต่อมา คือ นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.97) และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.71) ตามลำดับเนื่องจากเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาแล้วได้นำไปปฏิบัติทดลองจนได้รับผลผลิตตามกระบวนการและขั้นตอนส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิชาติ ใจอารีย์ (2559) ที่ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนป่าพุเตยจังหวัดกาญจนบุรี ส่งผลทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และผลการวิจัยของนารินทร์ อินทวิสัย และมณฑา จำปาเหลือง (2558) เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนชุมชนประชาดิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรศึกษาสภาพบริบท สภาพแวดล้อมและปัจจัยสนับสนุนการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ ก่อนตัดสินใจใช้หรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรรมที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน เพื่อความสะดวกในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้

2. ควรใช้กระบวนการกลุ่มและการจูงใจร่วมกับรูปแบบการสอนแบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน หรือความต้องการของผู้ปกครองในชุมชน

2. ควรมีการศึกษาการทำวิจัยเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- โพทูล คำคอนสาร. (2559). การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องช่างปูนปั้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 9(3), 674–690.
- นันทวุฒิ มูลแสง. (2558). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมด้วยบทเรียนบนเว็บไซต์ใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้วิชาการเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, <https://file.d/1gxt7CrQBRkxkh-CIraUvlyJPTs5KikwK>
- นาริรัตน์ อินทวิสัยและมณฑา จำปาเหลือง. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนชนประชานิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 8(1), 856–867.
- ประสงค์ ต้นพิชัย. (2559). รายงานการวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อการพลิตเห็น. *Kasetsart Journal of Social Sciences*. 37(2016), 255–266.
- ปริญญา อันภักดี. (2558). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมโดยจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานผ่านสื่อสังคมออนไลน์วิชา IPST–MicroBOX ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมแพศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2558). รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรการเขียนและวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิยะพงษ์ ทรงประวดี และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2558). การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ด้วยวิธีชินเนตติกส์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ภาพวาดสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 8(1), 852–863.
- พระราชบัญญัติแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ปีพุทธศักราช 2560 –2564. (2559, 30 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนที่ 115. หน้า 1–18.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2560). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง*. อาร์ แอนด์ ปรีน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ. (2560, 12 ตุลาคม). *กรอบทิศทางแผนการศึกษาชาติ ปีพุทธศักราช 2560 – 2564*. <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2016-EdPlan60-74.pdf>.
- อนันต์ ระบุทุกข์. (2562, 23 ตุลาคม). *ศธ.ยอมรับเด็กไทยทักษะคิดวิเคราะห์*. เดลินิวส์, 8–9.
- อภิชาติ ใจอารีย์. (2559). กระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 36(1) 111–136.
- อมาวลี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญและการประยุกต์ใช้ในชุมชน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 36(6), 192–202.
- อัมพล สุขสร. (2560). *ปัญหาบางประการที่มีผลต่อการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 12* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เอมอร อังสุรัตน์. (2559). การวิจัยเชิงบูรณาการในงานส่งเสริมการเกษตร. *วารสารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 36(1) 111–136.
- Anne T.H, L.M. Karen, et al. (2002). *A new wave of evidence the impact of school, family and community connections on student achievement*. national center for family and community connections with schools

- Blishen, E.(2013). Affective characteristics and teaching skills of english language teachers : comparing perceptions of elementary, secondary and high school students. *creative education*, 4(2), 7.
- Bruner, J. (1976). *The process of education : revised edition*. harvard university press
- davies, i. k. (1971). *Competency based learning : technology, management, and design*. mcgraw-hill.
- mcniff j. and whitehead j. (2002). *Action research: principle and practice* [2nd ed.]. routledgefalmer.

